

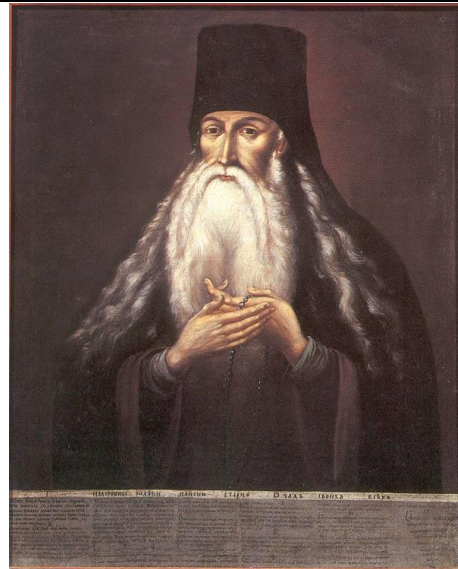
Ukrainian Orthodox Church of Canada
Українська Православна Церква в Канаді
L'Église orthodoxe ukrainienne du Canada

[Home Page](#) | [Listing of Articles](#)

**Святий Отець наш,
Преподобний Паїсій
(Величковський)**

**Our Holy Father, the
Venerable Paisius
(Velychkovs'kyy)**

Fr. Ihor Kutash - о. Ігор Куташ
kutash@unicorne.org

«Пам'ятай, душе моя, страшенне й
страхитливе диво: що твій Творець
ради тебе став Людиною, і зволив
постраждати ради твого спасіння...
а ти, нещасна душе, зістаєшся у
лінощах. Хоч від цього часу вставай
і не відкладай, улюблена душе
моля, святого покаяння, скрухи
серця і спокути за свої гріхи.» (Св.
Паїсій)

На 28-го листопада за григоріанським календарем (це – 15-го листопада за юліанським), у той же день коли розпочинається Різдвяний Піст, ми святкуємо пам'ять Преподобного Паїсія (Величковського), українського Святого, що глибоко вплинув на людське життя своєю участю у відновленні містичної духовності за традицією Ісихастів, яка зосереджується в Ісусовій Молитві (уважне повторення: «Господи Ісусе Христе, Сину Божий, помилуй мене грішного/грішної»).

Відгомін знаходимо навіть у творі Дж. Д. Селінджера *Френні і Зуї* (*Franny and*

“Remember, O my soul, the terrible and frightful wonder: that your Creator for your sake became Man, and deigned to suffer for the sake of your salvation....and you, unfortunate soul, remain in laziness. At least from this time forth arise and do not put off, my beloved soul, holy repentance, contrition of heart and penance for your sins.” (St. Paisius)

On November 28 on the Gregorian Calendar (which is November 15 on the Julian), the day that the Nativity Fast begins, we celebrate the memory of the Venerable Paisius (Velychkovs'kyy), a Ukrainian Saint who made a momentous impact on human culture by his participation in the restoration of mystical spirituality in the Hesychast tradition, which is centered upon the Jesus Prayer (the attentive repetition of the words: “Lord Jesus Christ, Son of God, have mercy on me, a sinner”).

An echo is even found in the book

Zooey). Френні зачарувала книжка *Шлях паломника* (яка є одним з плодів трудів Паїсія), і вона намагається осягнути стан безперервної молитви. А її брат, Зуї, приводить її до радісного просвітлення своєю вдумливою заявою про вигадану, непривабливу «Товсту Пані», якій однак треба віддавати все найкраще, що тільки доступне нам. Він каже: «А хіба ж не знаєш ти – ну послухай – чи ти не знаєш Ким ота Товста Пані є насправді? . . . О, друже. О, друже. Це ж Сам Христос. Сам Христос, друже.»

Св. Паїсій народився 21-го грудня 1722 в родині Протоієрея Івана й Добродійки Ярини Величковських у м. Полтаві в Україні. Його охрестили Петром, наче б то в честь Св. Петра, Митрополита Київського, який переніс осідок своєї Митрополії в Москву в 1325 р. ([Див. на](#)), та який упокоївся в Господі на 20-го грудня 1326 р. А чудове відео (українською мовою) про життя й труди Св. Паїсія, ось тут ([Див. на](#)) твердить, що його назвали в честь великого Митрополита Київського, Св. Петра (Могили) (1596-1646, його прославили в роках 1996 і 2005), з яким він розділяє свій день народження. Хресним батьком Петра був полковник Василь Кочубей, син козачого військового провідника, Василя Кочубея, союзника (а потім суперника) Гетьмана Івана Мазепи.

Батько Петруся упокоївся, коли хлопчині було лише 4 років. Крім свого служіння Настоятелем Свято-Успенського Собору в Полтаві, о. Іван був і поетом, який писав мовами польською та раннім варіантом книжної української. Петрів брат, молодший о. Іван, який наслідував їхнього батька, як Настоятель Собору, також помер через декілька років. Їхня мама, Ярина, правнучка єврейського купця з прізвищем Мандя, який був повернувся й прийняв Хрещення в Православній Церкві зо всією своєю родиною (їх потім знали, як рід Майденків чи Магденів), вдалася до Архієпископа Київського

Franny and Zooey by J. D. Salinger. Franny has become enchanted with *The Way of the Pilgrim* (one of the products of Paisius' work) and strives to attain unceasing prayer. Her brother, Zooey, brings her to joyful enlightenment with his insightful declaration regarding a hypothetical, unappealing "Fat Lady", to whom one must nonetheless offer the very best one has to give. He says: "And don't you know — *listen* to me, now — *don't you know who that Fat Lady really is?* . . . Ah, buddy. Ah, buddy. It's Christ Himself. Christ Himself, buddy."

St. Paisius was born on December 21, 1722, into the family of Archpriest John and Presbytera Irene Velychkovs'kyy in the city of Poltava in Ukraine. He was baptized Peter, apparently in honour of St. Peter, the Metropolitan of Kyiv who relocated the seat of his Metropolia to Moscow in 1325 ([See](#)), and who reposed in the Lord on December 20, 1326. However this marvelous on-line video (in Ukrainian) on the life and work of St. Paisius: ([See](#)) says he was named in honour of the great Metropolitan of Kyiv, St. Peter (Mohyla) (1596-1646, canonized in 1996 and 2005), with whom he shares his birthday. Peter's godfather was Colonel Basil Kochubey, son of the Kozak military leader, Basil Kochubey, the ally (and later opponent) of Hetman Ivan Mazepa.

Young Peter's father died when the lad was four. Besides his service as Dean of the Holy Dormition Cathedral in Poltava, Fr. John was a poet who wrote in Polish and an early form of literary Ukrainian. Peter's brother, the younger Fr. John, who succeeded their father as Dean of the Cathedral, also died several years later. Their mother, Irene, a great-granddaughter of a Jewish merchant surnamed Mandya, who converted and was baptised in the Orthodox Church together with all his family (who were then known by the surname Mandenko or Magdenko), went to Archbishop of Kyiv, Raphael (Zaborovs'kyy) requesting that the Cathedral post be held for

Рафаїла (Заборовського) з проханням затримати пост Собору для молодого Петра. (Зусиллями Владики Рафаїла потім відновили титул «Митрополита», після пониження в наслідок передання Церкви Київської Церкві Московській у р. 1686).

Архієпископ прийняв їх ласкаво. Він поблагословив хлопця і повелів йому вчитися. Петро вступив у Києво-Моглянську Академію у віці 13 літ. Та незабаром він залишив її, щоб наслідувати глибше замилювання – покликанню стати ченцем. (Його бабця по матері була Ігуменею Свято-Покровського Жіночого Монастиря в Полтаві, і його тета також була там черницею – мама його теж потім уступила в цей Монастир прийнявши ім'я Юліянія). У пошуках духовного наставника Петро провів приблизно рік у Свято-Микільському Монастирі на острові на річці Тясмин біля села Медведівка близько козачого міста Чигирин (тому зветься Монастир Медведівським). Там його постригли в сан рясофора (це – перша стадія чернецтва) і надали йому ім'я Платон.

О. Платон подався далі до Києво-Печерської Лаври, де він працював у друкарні. Будучи там, він пережив літургійне святкування очолене гостем, Молдавським Митрополитом, і набув любов до мови та народу Молдови. Та його шлях тепер повів його в саме серце православного чернецтва, на Гору Афон, де Платон трудився духовно при Монастирі Пантократора, що знаходився під покровом Запорізької Січі. Там він прийняв другий постриг з іменем Паїсія від свого Духовного Отця, Схимонаха Василя, що походив з Молдови.

Інші монахи приєднувалися до о. Паїсія. Його рукоположили в сан Священника у р. 1758, і він скоро поширив порожню келію Пророка Іллі у Скит на Святій Горі. Він почав вивчати й перекладати містичні твори Святих Отців на мову слов'янську. У 1763 р. о. Паїсій з 64-ма

young Peter. (Vladyka Raphael's efforts led later to the restoration of the title of "Metropolitan" which had been downgraded after the Church of Kyiv was handed over to the Church of Moscow in 1686).

The Archbishop received them favorably. He blessed the lad and told him to study. Peter entered the Kyiv Mohyla Academy at 13. It was not long, however, before he left to pursue a deeper love – the monastic vocation. (His maternal grandmother had been Abbess of the Holy Protection Women's Monastery in Poltava, and his aunt, too, was a nun there – his mother eventually entered this monastery as well, taking the name Juliana). In his search for a spiritual director, Peter spent a year or so at the St. Nicholas Monastery on an island on the Tyasmyn river by the village of Medvedivka near Kozak Chyhyryn (thus it is known as the Medvedivka Monastery). There he was tonsured a rassophore monk (the first stage in the monastic life), taking the name Platon.

Fr. Platon went on to the Kyivan Monastery of the Caves where he worked in the printing-shop. While there, he experienced the liturgical celebration of a visiting Moldovan Metropolitan and fell in love with the language and people of Moldova. However, his path now led to the heartland of Orthodox monasticism, Mt. Athos, where Platon laboured spiritually at the Pantocrator Monastery, which was under the patronage of the Zaporozhian Sich (Kozaks). He received his second tonsure with the name Paisius from his spiritual father, Schema-Monk Basil, who hailed from Moldova.

Other monks joined Fr. Paisius. He was ordained to the Priesthood in 1758, and soon expanded an empty cell of the Prophet Elias into a Skete on the Holy Mountain. He began to study and translate the mystical works of the Holy Fathers into Slavonic. In 1763, Fr. Paisius and 64 monks left Mt. Athos and relocated to the Holy Spirit Monastery in

ченцями залишили Гору Афон і перенеслися до Свято-Духівського Монастиря у Драгомирні в румунській частині, де вони продовжували традиції Афонські. Літургії вони відправляли на двох мовах: на слов'янській та молдаванській (це - вітка румунської мови).

Коли Драгомирна стала частиною Австрійської імперії ченці переселилися до Секула. Старанна праця перекладу і виправлення текстів з мови грецької на слов'янську продовжувалася. У р 1779 було настільки ченців, що о. Паїсій переселив більшість їх у просторніший Монастир Нямецький. Його возвели в сан Архімандрита в р. 1790, і він продовжував служити Духовним Отцем обох Монастирів.

Ченці молилися, працювали, служили вбогим та недужим, та під проводом святого Архимандрита, продовжували перекладати писання Отців. Вершиною трудів о. Паїсія був переклад з грецької на слов'янську *Добротолюбія* («*Філокалії*»). Це - компіляція писань у традиції Ісихастів Св. Макарієм Коринфським і Св. Никодимом Святогорцем, яку вони закінчили в р. 1782. Цей твір згодом привів до величезного духовного пробудження поміж Православними Християнами по всьому світі. Слов'янський переклад Паїсія видали в Санкт-Петербурзі в р. 1793, не довго перед його упокоєнням у Господі 15-го листопада 1794 р. Переклад на сучасну українську видано зовсім недавно (у 2010 р.) видавництвом *Свічадо*.

Слов'янське *Добротолюбіє* і ченці духовно оформлені Св. Паїсієм безмірно вплинули на духовне життя в Україні, в Росії, в Білорусі, в Румунії, в Молдові та в багатьох інших країнах – включаючи Північну Америку. Св. Герман привіз примірник з собою, коли прибув до Аляски, приблизно через рік після його видання. Воно й привело до видання анонімного духовного класичного твору *Шлях паломника*, що був ключовим у

Dragomirna in the Romanian part of Bukovyna, where they continued to follow Athonite traditions. Liturgies were served in two languages: Slavonic and Moldovan (a branch of the Romanian language).

When Dragomirna became part of the Austrian Empire, the monks moved to Secul. There the diligent work of translation and correction of texts from Greek into Slavonic continued. By 1779 there were so many monks that Fr. Paisius moved most of them to the larger Niametz Monastery. Elevated to Archimandrite in 1790, he continued to be the spiritual Father of both monasteries.

The monks prayed, worked, served the sick and the poor, and, under the guidance of their saintly Abbot, kept on translating patristic texts. Fr. Paisius' crowning labour was the translation, from Greek to Slavonic, of *The Philokalia*, a compilation of writings in the Hesychast tradition, by St. Macarius of Corinth and St. Nicodemus of the Holy Mountain, which they completed in 1782. This work eventually brought about an enormous spiritual awakening among the Orthodox Christians of the whole world. Paisius' Slavonic translation was published in St. Petersburg in 1793, shortly before he fell asleep in the Lord on November 15, 1794. A translation into modern Ukrainian has only recently been published (in 2010) by the publishing house *Svichado*.

The Slavonic *Philokalia* and the monks spiritually formed by St. Paisius had a most dramatic effect upon the spiritual life of Ukraine, Russia, Belarus, Romania, Moldova and many other countries – including those of North America. St. Herman brought a copy of it with him when he came to Alaska within a year or so after it was printed. It also led to the publication of the anonymous spiritual classic, *The Way of the Pilgrim*, which was a key part of Salinger's book mentioned above. The work also had a

вищезгаданому творі Селінджера. Ці твори також мали поважний вплив на деяких т. зв. «Ісусівців» («Jesus people») у Каліфорнії у роках 1960-их. Вплинули й на навернення визначного о. Серафима (Ровза).

Дивним є те, що по його колосальному вкладі в духовне життя, Паїсія офіційно не прославили в хорі Святих впродовж майже двох століть, а тільки в червні 1988 р. (одне джерело каже, що його прославили в 1982 р. у Скиті Свято-Іллінському, якого він оснував був на Горі Афоні). Дехто піддає думку, що причина затримки - зволікання зі сторони провідників Російської Церкви та держави через його єврейське коріння. Паїсій був цілком відкритий про цю справу. Деякі джерела зауважують, що Св. Паїсія глибоке прагнення до Бога та його аскетизм це – вияви цих якостей, які такі провідні у Пророках Старого Заповіту, яких вершиною став чудовий Св. Іван Предтеча (широко відомий як Св. Іван Хреститель).

Св. Паїсій також пишався своєю українською (у його часах казали «малоросійською») спадщиною. Він часто підписував листи словами «Родимець Полтави». Був він сучасником видатного українського філософа-богослова Григорія Сковороди – вони як народилися так і заснули в Господі в часі дуже близькому один до одного, і обидва вчилися в Києво-Могилянській Академії.

Нехай же труди та навчання, яких передають Св. Паїсій і його Учні далі приносять багато плодів, приготавляючи шлях для явного Царства Отця і Сина і Св. Духа, яке вже тепер поміж нас у Церкві, та яке колись перетворить хаос і темряву цього світу на космос світла, любові та праведності Вічного Царства. Амінь.

profound effect upon some of the “Jesus People” of California in the 1960’s, contributing to the conversion of the renowned Fr. Seraphim (Rose).

It seems quite unusual that, after his huge contribution to spiritual life, Paisius was not formally canonized for almost two centuries, in June of 1988 (one source says he was canonized in 1982 in St. Elias’ Skete which he founded, on Mount Athos). It has been suggested that the delay was due to reluctance on the part of Russian Church and state leaders because of his Jewish roots. Paisius was very open about them. Some sources note that St. Paisius’ profound thirst for God and his asceticism may be echoes of such qualities which were so prominent in the Prophets of the Old Testament, culminating in the magnificent St. John the Forerunner (popularly known as St. John the Baptist).

St. Paisius was also proud of his Ukrainian (the term in his day was “Malorosiys’ka” – “Little Russian”) heritage. He frequently signed his letters with the words “Native of Poltava” after his name. He was a contemporary of the renowned Ukrainian philosopher-theologian, Hryhoriy Skovoroda – they were born and fell asleep in the Lord very soon one after the other, and had studied together in the Kyiv Mohyla Academy.

May the works and teachings handed on by St. Paisius and his Disciples continue to bear much fruit, preparing the way for the manifest Kingdom of the Father, Son and Holy Spirit, which is already here now in the Church, and which shall one day transform the chaos and darkness of this world into the cosmos of light, love and righteousness of the Eternal Kingdom. Amen.